

Natuurbehoud

Kurzweil is nog steeds een illustere naam op het gebied van digitale piano's, ondanks het feit dat de fabrikant al decennia lang niets vernieuwends meer heeft uitgebracht. Is dat nou een goed of een slecht teken?

SPECIFICATIES

- 88 volledig gewogen hammer action-toetsen met aftertouch en instelbare aanslaggevoeligheid
- lcd met 2x 20 karakters
- 64-stemmig polyfoon met dynamic allocation
- 16-voudig multitimbraal
- 512 programma's
- 16 midisetups waarin opgenomen 4 program-meerbare splits/layers/rhythms
- 2-voudige effectprocessor met in het totaal 128 presets: 58x reverb, 6x delays, 10x chorus, 6x flangers, 3x phaser, 4x shaper, 2x enhancer, 8x filtered effect, 4x distortion, 1x mono-stereo, 3x wide stereo, 4x compressors, 2x panners, 7x rotary, 1x stereo tremolo en 44x combinatie-effect-keten
- metronoom, 60 drum-grooves
- pitch-bend- en modulatie-wiel
- 4x toewijsbare 360°-draaiknoppen
- 1x pedaalingang (schakelend, inclusief half-pedaalfunctie) ¼" jack, 1x pedaalingang (continu) ¼" jack
- 2x analoge uitgang (stereo) ¼" jack, 1x hoofdtelefoon-uitgang ¼" jack
- midi-in/out/thru
- usb, voor midifunctionaliteit en os-updates
- class compliant usb/midi-interface (Mac en Windows Vista, XP-driver downloadbaar)
- afmetingen: 126x338x1.412mm
- gewicht: 22kg
- voeding: externe net-adaptor

door Alex Buurman > alex@interface.nl

Het is knap druk in het marktsegment van de digitale stagepiano's. De Yamaha's en Rolands vliegen je om de oren en zelfs een typisch controllermerk als M-Audio heeft al geruime tijd een prachtige en zeer betaalbare keyboardcontroller met 88 gewogen toetsen en prima pianogeluiden in de vorm van de ProKeys 88 in het pakket.

Tegelijkertijd zit er bij Kurzweil behoorlijk de klad in de innovatie. Na de ronduit revolutionaire K250 uit 1984 en K2000 uit 1991 borduurt Kurzweil slechts voort op de met die modellen ingeslagen weg. De K250 trok destijds op onnavolgbare wijze overtuigende pianogeluiden het digitale domein in en de K2000 wist op een niet eerder vertoonde manier gesampled klanken met synthesizertechnieken te combineren. Terwijl er sindsdien bij de firma niet erg veel veranderd lijkt te zijn – afgezien van de overname door de Koreaanse pianogigant Young Chang – heeft Kurzweil toch op wonderbaarlijke wijze zijn marktpositie weten te behouden. Dat komt onder meer doordat de

speerpunten gehandhaafd bleven: schitterende pianogeluiden, uitstekende bespeelbaarheid en inspirerende synthesizertechniek. De technologie is ondertussen verbeterd, de klanken zijn steeds aangepast aan de voorschrijdende eisen van muzikanten en waar de K250 in 1984 onbetaalbaar was, heeft Kurzweil inmiddels ook een aantal producten voor de wat kleinere beurs in het assortiment.

Net echt

Achter elkaar zijn nu de SP2x en (meest recent) de SP3x uitgebracht. Beide zijn specifiek bedoeld voor de 'echte' pianist: met zijn gewogen kwaliteitsklavier van 88 toetsen zullen deze SP's vrijwel uitsluitend muzikanten aanspreken die gewend zijn op een akoestische piano te spelen. Sterker nog: met een gewicht van 22kg stelt de SP3x behoorlijk hoge eisen aan de toewijding van zijn eigenaar. Je moet ook echt gaan voor de expressiemogelijkheden en het speelcomfort van het klavier: er zit weliswaar een veelheid aan druktoetsen en draaiknoppen op, maar de mogelijkheden zijn beperkt. Zo kom je op

de SP3x geen sequencers of arpeggiators tegen, of knoppen die een virtuele klep van een concertvleugel bedienen. Het aanpassen van de geluiden gaat niet veel verder dan het opnieuw toekennen van de twee beschikbare effecten. En verder lijken de verschillende pianogeluiden slechts variaties op een of twee (uitmuntende) vleugels, die je afhankelijk van de gekozen preset kunt inzetten voor allerlei toepassingen en muzieksoorten. Kurzweil heeft duidelijk alle energie gestoken in de natuurgetrouwheid van de sounds en minder in de variatie. Dat geldt ook voor de aanwezige elektrische pianogeluiden, die in de basis niet heel verschillend van elkaar zijn. Uiteraard zijn er zowel Rhodes- als Wuritzer-klanken voorhanden en de uitstekende effecten dragen in hoge mate bij tot een flexibele inzetbaarheid.

Orkest

De SP3x mag dan gemaakt zijn voor de echte pianist, Kurzweil heeft het niet bij pianogeluiden gelaten. In het totaal bevat de SP3x 512 basisklanken. Het scala omvat string- en brass-sounds, bassen, gitaren, synthesizers, drums, percussie en zangsamples van de illustere gospelsformatie Take 6. Er is een specifieke afdeling orkestrale geluiden, waarin zich bijvoorbeeld strijkinstrumenten bevinden die op verschillende wijzen worden bespeeld. Ook is er een gm-sectie, waarbinnen de sounds zijn gesorteerd zoals voorgeschreven binnen het general midi-protocol.

De SP3x heeft ook drumrhythmes. Deze zijn voorzien van kwalificaties als 'ballad', 'r&b' en 'dance', en tevens kun je - binnen diezelfde sectie - kiezen voor een metronoom met diverse maatsorten. Deze ritmepatronen zijn bedoeld om mee mee te spelen als er even geen collega-muzikant in de buurt is.

Net als de pianogeluiden zijn al deze sounds buitengewoon overtuigend en klaarblijkelijk met veel zorg samengesteld. De algemene klank - voor zover je daarover kunt spreken binnen een zo divers aanbod - is zeer gedetailleerd. Desondanks zijn vrijwel alle sounds 'warm'. Dat

is wonderlijk, want gedetailleerdheid veroorzaakt juist vaak een wat kille klank. Ook zijn de sounds zeer dynamisch. Wellicht is het deze verregaande aandacht voor de individuele geluiden waar Kurzweil zijn nog altijd uitstekende reputatie aan ontleent.

Op de SP3x kun je tegelijkertijd vier verschillende sounds gebruiken. Drie daarvan kun je stapelen of met een zonesplit gebruiken, de vierde sound is permanent toegekend aan het drumritme. De verzameling van deze instellingen zijn op te slaan in een Setup.

Knoppenwoud

Kurzweil heeft duidelijk een poging gedaan de bediening zo ongecompliceerd mogelijk te maken, de gemiddelde pianist indachtig. De techniek kan immers behoorlijk in de weg zitten als je je vooral met muzikale aspecten wilt bezighouden. Voor dat doel is de SP3x voorzien van vier draaiknoppen, een woud van druktoetsen en een lcd-scherm - in plaats van het wat archaische led-display van de SP2x - waarop allerlei informatie wordt weergegeven. De gedachte achter deze interface is dat veel functies een eigen knop hebben en je dus niet door menu's hoeft te ploegen om tot de parameter van je keuze door te dringen.

De vier 360°-draaiknoppen hebben wel meerdere functies. Ze bedienen zaken als de hoeveelheid effect en het tempo van de drumrhythmes, maar kunnen ook worden toegekend aan een midicontrollernummer, zodat je externe modules, synthesizers of software op afstand kunt besturen. Tevens kun je met deze knoppen het volume van de vier te gebruiken sounds onderling afstemmen.

Bij dat laatste openbaart zich wat 'onlogica', die bij nadere beschouwing ook bij andere functies van deze Kurzweil tegenkomt. De vier sounds die je kunt gebruiken, krijgen op het bedieningspaneel allemaal een naam: Main,

Layer, Split en Rhythm. Iedere naam is van toepassing op de knoppen waarmee je de sound zelf kiest en op de draaiknoppen waarmee je het volume bepaalt. In het lcd-display heten deze sounds echter ineens Zone 1, 2, 3 en 4, dan wel Man, Lyr, Spl en Rhy.

Ook vreemd: wanneer je een ander effect wilt gebruiken, heb je daarvoor - heel handig - twee aparte druktoetsen, genaamd Effect en Reverb. Druk je die in, dan schiet de SP3x meteen in de editmodus en gaat het knopje Edit automatisch knipperen. Wil je echter iets wijzigen in een set-up die je al gemaakt had, dan wordt de ene keer de editmodus vanzelf geactiveerd en de andere keer moet je daarvoor dit knopje weer gebruiken - afhankelijk van de parameter die je aan wilt spreken.

(On)handig

En zo openbaren zich wel meer onhandigheden. De selectie van geluiden bijvoorbeeld. In de bovenste rij druktoetsen kies je het soort geluid en in de onderste rij de variatie. Elke knop kent echter meerdere niveaus. Zo kies je met knop nr. 1 door één keer te drukken de piano's en door twee keer te drukken de strings. Ook zijn er de knoppen Primary/Secondary en Orchestral/Gen MIDI, waarmee je telkens weer een andere bank van 64 sounds behorende bij de basis-knop kiest. Je moet echt even de tijd nemen om je weg hierin vinden. Gelukkig kun je sounds en instellingen ook onderbrengen onder Quick Access-knoppen. Elk van de zestien preset-toetsen herbergt dan een program of set-up die je veel wilt gaan gebruiken.

Het samenstellen van splits en layers is wel weer erg handig. Daar komen die knoppen Main, Layer en Split zeer goed van pas. Je kiest welke van de drie 'zones' je wilt veranderen en stelt vervolgens in welke sound eraan moet worden toegekend. Ook het vaststellen van splitpunten en zelfs van velocity layers is doodsimpel.

Kortom: de ene functie van de SP3x laat zich prima benaderen, de andere roept verwarring op. In het dagelijks gebruik zal dit allicht snel wennen, maar het neemt niet weg dat Kurzweil maar ten dele geslaagd is in het zo intuïtief mogelijk maken van de bediening.

Conclusie

De Kurzweil SP3x is - het kan niet genoeg benadrukt worden - bedoeld voor pianisten en dan vooral voor livegebruik. Toch ontbreken ook usb en midi niet. Live zal het zeker de moeite waard zijn om externe midimodules te bespelen met de SP3x, en de faciliteiten zijn daarvoor voldoende. Wel zou het dan fijn zijn om wat meer toewijsbare pedaalingangen te hebben. Omdat de SP3x ook usb heeft én uitstekende sounds, is hij in de studio bruikbaar: de vier midicontrollers en het fantastische klavier zullen dan uitstekende diensten bewijzen. Maar helemaal thuis zal hij zich daar niet voelen. De multitimbrale eigenschappen zijn Spartaans en ook de Engelstalige handleiding geeft nauwelijks ondersteuning voor deze vorm van gebruik.

Het belangrijkste, zo niet enige argument om een Kurzweil SP3x te kopen, is dat hij pianisten op een geweldige manier bedient. De sounds, met name de akoestische en elektrische piano's, zijn fabuleus, het klavier laat niets te wensen over en de prijs is zeer schappelijk. Ook in dit middensegment van stagepiano's heeft de naam Kurzweil duidelijk niets van zijn glans verloren. ■

INFO

- Prijs excl: € 1.299,-
- Distributie: M Works, tel. 010 211 0170
- Internet: www.mworksonline.com, www.kurzweilmusicsystems.com

HET OORDEEL

- + geweldige sounds
- + geweldig klavier
- + zeer schappelijke prijs
- + specifiek voor pianisten
- weinig pedaalingangen
- zeer beperkte editing
- bediening vraagt gewenning
- specifiek voor pianisten